РІК ЗАЛОЖЕНИЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 21-го серпня 1915. Ч. 98. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Saturday, August 21, 1915. N. 98.

КОВНО ЗДОБУТЕ.

Дальші 4 форти Ново-Ґеорґієвска і 145 гармат в руках Німців.

Облога кріпости Брест литовський розпочала ся.

Німці затопили великий англійський корабель „Арабік" — 16.000 тон.

БЕРЛІН (бездр. телеґр. до Сейвіл, Л. Ай.), 18. серпня. — **Нині оголошено урядово вісти про велику побіду Гінденбурґа. Урядовий звіт звучить:**

„КРІПОСТЬ КОВНО НАД РІКОЮ НІМЕНОМ ВРАЗ ЗІ ВСІМИ СВОЇМИ ФОРТАМИ НАХОДИТЬ СЯ ВЖЕ ВІД ВЧЕРА В НОЧИ В РУКАХ НІМЦІВ. ПРИТІМ ЗДОБУТО БІЛЬШЕ НІЖ 400 ГАРМАТ І ВЕЛИЧЕЗНУ СКІЛЬКІСТЬ ВОЄННИХ МАТЕРІЯЛІВ, ЯКИХ НАРАЗІ НАВІТЬ В ПРИБЛИЖЕНЮ НЕ ДАСТЬ СЯ ОЦІНИТИ.

„Кріпость взяли наші війска приступом помимо дуже сильного опору зі сторони Москалів".

Російська кріпость Ковно є рівночасно столицею ґубернії тої-ж назви. В часі мира числило Ковно около 75.000 мешканців. Ковенську ґубернію замешкують Литвини.

Ковно уважали по Брестю литовськім за найсильнійшу кріпость в Росії. Вона складала ся з 11 головних фортів, побудованих довкола міста, над устєм ріки Вілії до Німену. Саме місто не було обведене жадним охоронним валом, за те його хоронили від нападу 60 метрів високі береги Німену.

Ковно становило головну точку в другій оборонній лінії від півночи. По упадку Ковна стало для Москалів річию зовсім неможливою удержати ся на сій новій лінії. Через упадок Ковна зостала загрожена і друга кріпость над Німеном, Ґродно. *Нині вже ніхто з воєнних знавців навіть не припускає, щоби російська армія пробувала ставити ще якийнебудь опір на оборонній лінії Брест лит.-Белосток-Ґродно-Ковно.* Одинокий ратунок для російської армії бачать вони в скорій утечі на схід в глиб Росії.

Через упадок Ковна головна російська армія, яка, прогнана союзними війсками через Буг, втікає тепер на схід від Белостока і Бреста лит., найшла ся в грізній небезпеці. Коли німецькій армії, яка по здобутю Ковна машируе на Вильну, удасть ся протягом короткого часу дійти до зелізничого шляху, який веде з Ґродна через Вильну до Петроґраду, тоді ціла російська армія може бути зовсім відтата. Колиб се Німцям пощастило ся, головна північна російська армія була би знищена, а тимсамим і війна з Росією зближила би ся до кінця.

КОЛО КОВНА ПОЛОНЕНО ДОДАТКОВО ОКОЛО 4.000 ЛЮДИЙ.

БЕРЛІН. 19. серпня. — Послідна урядова вість доносить:

„При здобутю Ковна наші війска полонили ще додатково 3.900 салдатів і 30 офіцирів".

ПОДЯКА НІМЕЦЬКОГО ЦІСАРЯ ГІНДЕНБУРҐОВИ.

ЛОНДОН, 19. серпня. — З Амстердаму доносять, що німецький цісар з приводу здобутя Ковна вислав подяку маршалкови Гінденбурґови та ґенералам Айхгорнови і Ліцманови.

Телеграма до Гінденбурґа була отсього змісту:

„Зі здобутєм Ковна опинила ся в німецьких руках перша і найсильнійша кріпость внутрішної російської оборонної лінії. За сю сьвітлу побіду над ворогом як також за незрівнану хоробрість наших війск і за Ваш енерґічний провід вітчина є обовязана до вдячности. Висказую Вам мою найсердечнійшу подяку.

„Ґенерал-полковникови Айхгорнови, який провадив знамениті операції, уділяю ордер „заслуги", а ґенералови Ліцманови, котрий вже від давна робив приготовленя, які запевнили тепер так сьвітлу побіду, окрасу до ордера „заслуги".

ПОДВІЙНЕ СЬВЯТО В БЕРЛІНІ І У ВІДНИ.

БЕРЛІН, 19. серпня. — **В обох столицях союзних держав сьвятковано вчера подвійне торжество: 85-літні уродини цісаря Франц Йосифа і велику побіду над Москалями.**

І знова обі столиці прибрали сьвяточний вигляд. Сьвітла побіда і здобутє Ковна піднесли настрій мешканців.

Коли до Берліна надійшла вість про здобутє Ковна, відозвали ся по всіх церквах дзвони і віддано 50 вистрілів з гармат.

ДАЛЬША ОБЛОГА НОВО-ҐЕОРҐІЄВСКА. — ЗДОБУТЄ 4 ФОРТІВ І 145 ГАРМАТ.

БЕРЛІН, 18. серпня. Німецька армія, яка облягає Ново-Ґеорґієвск, здобула знова два зовнішні форти кріпости. Москалі уступають вже на внутрішні форти.

Головний німецький штаб доносить:

„На північно-східнім фронті ново-ґеорґієвської кріпости наші війска взяли приступом знова два форти. 600 полонених і 20 гармат опинило ся в наших руках".

БЕРЛІН, 19. серпня. — Упадку Ново-Ґеорґієвска можна надіяти ся кождої хвилі. Німецькі війска здобули два дальші зовнішні форти і розпочали вже обстрілювати внутрішні укріпленя.

„На північнім фронті кріпости наші війска взяли приступом дальші два форти, здобуваючи притім 125 гармат. Крім сего попало ся в наші руки 1000 полонених.

„На північно-східнім фронті наші війска здобули тяжкий перехід через ріку Вкру на дорозі, яка веде з Мляви".

АРМІЯ МАКЕНЗЕНА МАШИРУЄ НА КОВЕЛЬ.

БЕРЛІН, 19. серпня. — Війска Макензена, які зближили ся вже до зовнішних укріплень Брестя лит. на полудневім фронті, перейшли тепер зелізничий шлях Холм-Брест лит. і посувають ся дальше на схід в напрямі Ковля.

Урядове донесенє подає отсі вісти:

„На полудне від Влодави (над Бугом) наші війска розбили російські відділи. Москалі опорожнили східний берег Буга на полудне і на північ від Влодави і утікають дальше на схід в напрямі Ковля.

„Між Влодавою а Брестем лит. наші війска перейшли зелізничий шлях і зближають ся до другого шляху, який лучить Брест лит. через Ковель з Києвом".

Армія Макензена, яка до недавна посувала ся на північ, змінила тепер свій напрям на схід. Вона находить ся тепер на лінії здовж східного берега Буга, почавши від Брестя лит. аж до границі Галичини.

Повисша телеґрама дає надію, що армія Макензена разом з арміями, які находять ся в Галичині, розпічне вже в короткім часі наступ на схід в глиб волинської ґубернії.

МОСКАЛІ ОПОРОЖНИЛИ КОВЕЛЬ.

ЛОНДОН, 19. серпня. — **З Петроґраду доносять, що російська армія здержала в околиці Володимира волинського і на полудне від Влодави похід Макензена на Ковель. Помимо того однак власти видали приказ опорожненя Ковля.**

Отся телеґрама потверджує здогади, що армія Макензена розпочала вже наступ в напрямі Ковля.

АВСТРІЙЦІ ЗДОБУВАЮТЬ ЗАХІДНІ УКРІПЛЕНЯ БРЕСТЯ ЛИТ.

БЕРЛІН, 19. серпня. — На схід від Рокитна австрійські війска взяли приступом зовнішні укріплєня Брестя лит.

Головний німецький штаб доносить:

„Союзні війска побили Москалів на схід від Рокитна і змусили їх уступити до головних фортів кріпости. Часть зовнішних укріплень опинила ся вже в руках наших війск".

Новисші телеґрами вказують на те, що облога Брестя лит. вже розпочала ся. Від полудня зближила ся до кріпости армія Макензена, від заходу австрійські армії арх. Йосифа Фердинанда і ґен. Войрша. Правдоподібно задача облоги і здобутя Брестя лит. припаде армії арх. Йосифа Фердинанда.

Воєнні знавці предсказують, що на случай колиб Москалі рішили ся боронити Брестя лит., кріпость не зможе довше удержати ся ніж два тижні. Вони припускають, що тяжкі австрійські гармати є вже уставлені під Брестем лит. і що бомбардованє фортів кріпости розпічнеть ся вже кождої хвилі.

ВІЙСКА ҐЕН. ВОЙРША ПЕРЕЙШЛИ БУҐ НА ПІВНІЧ ВІД ЯНОВА.

БЕРЛІН, 19. серпня. — Урядове донесенє звучить:

„Армія ґен. Войрша перейшла через ріку Буґ між Немировом і Яновом".

Немирів лежить на північ від Буга, Янів на полудне від Буга — у віддаленю 25 км. на північний захід від Брестя лит.

Крім незначної области коло самого Брестя лит. Москалів прогнано зовсім з лівого берега Буга.

БАВАРСЬКІ ВІЙСКА ДОХОДЯТЬ ДО ШЛЯХУ МІЖ БРЕСТЕМ ЛИТ. І БЕЛЬСКОМ.

БЕРЛІН, 19. серпня. — Головна німецька кватира доносить:

„Армія баварського князя Леопольда іде скоро дальше на схід. Її праве крило перейшло Буґ коло Мельніка. Центр находить ся вже близко зелізничого шляху, який веде з Брестя лит. до Бельска. Праве крило заняло місцевість Мелейчиці (20 км. на полудне від Бельска)".

АРМІЯ ҐЕН. ҐАЛЬВІЦА ДІЙШЛА ДО ЗЕЛІЗНИЧОГО ШЛЯХУ НА ПІВНІЧ ВІД БЕЛЬСКА.—3.000 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 19. серпня. — Армія ґен. Ґальвіца продовжає дальше свій наступ на північ від Буга. На північ від Бельска дійшли німецькі війска до зелізничого шляху, який лучить Брест лит. через Белосток з Оссівцем.

Головний німецький штаб доносить:

„Війска ґен. Ґальвіца посувають ся з добрим успіхом дальше на схід. На північ від Бельска перейшли вони зелізничий шлях між Брестем лит. а Белостоком. 3.000 Москалів полонено в битві протягом послідного дня".

АРМІЯ ҐЕН. ШОЛЬЦА ПОЛОНИЛА КОЛО ТИКОЦІНА 800 МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 19. серпня. — Війска під командою Шольца посувають ся дальше на схід в напрямі Белостока.

Урядовий звіт подає отсі вісти:

„Армія ґен. Шольца перейшла горішний біг ріки Нарви на схід від міста Тикоціна і машируе в напрямі Белостока. В битві коло Тикоціна наші війска полонили 800 Москалів".

МОСКАЛІ УСТУПАЮТЬ В НАПРЯМІ ҐРОДНА.

БЕРЛІН, 19. серпня. — На лінії на схід від Сувалків, Москалі розпочали загальний відворот в напрямі Ґродна. Упадок Ковна став причиною, що Москалі мусіли покинути свої сильні становища, щоби лекше уйти перед грозячою небезпекою.

Головна німецька кватира доносить:

„Москалі покинули свої сильні становища між Сувалками і Кальварією та уступають з поспіхом в напрямі кріпости Ґродна".

На боєвій лінії Авґустово-Сувалки-Кальварія, почавши від місяця лютого т. є. по другій великій битві над мазурськими озерами, не зайшли дотепер майже жадні зміни. Доперва через упадок Ковна Москалі були змушені покинути отсю лінію зі страху перед окруженєм.

На цілій боєвій лінії лежить тепер найбільше на захід кріпость Оссовець (над рікою Бобром).

МОСКАЛІ ОПОРОЖНЮЮТЬ ВИЛЬНУ І БЕЛОСТОК.

ПЕТРОҐРАД, 19. серпня. — **Німецькі літаки без перестанку кружляють над Вильною і Белостоком.**

Російські власти видали приказ оба міста як найскорше опорожнити. Приказ сповняють мешканці з великим поспіхом. Передівсім ходить о перенесенє машин і фабричних уладжень. Весь металь, також і всі дзвони, приказали власти зібрати і вивезти в глиб Росії.

Велике число мешканців опустило добровільно місто, удаючи ся до міст, положених дальше на схід.

Телеґрама з Лондону доносить, що англійський міністер заграничних справ лорд Едвард Ґрей мав заявити, що до великої рішаючої битви в Росії прийде ще коло Белостока. Доперва, коли би там російській армії не удало ся здержати дальшого наступу німецьких війск, російська армія уступить за ріку Дину (Двину), а на случай потреби за Березину, де стрінула французьку армію сумна доля в р. 1812.

Однак, здаєть ся, Москалі вже зреаґнували з битви коло Белостока і відразу уступлять за ріку Березину.

МОСКАЛІ БОЯТЬ СЯ, ЩОБИ НІМЦІ НЕ ВИСАДИЛИ ВІЙСК У ФІНЛЯНДІЇ.

БЕРЛІН, 18. серпня. — З Копенгаґен (в Данії) доносять, що Москалі роблять вже приготовленя на случай, коли би німецькі війска висіли на побережах Фінляндії.

На підставі вістий, одержаних з Росії, Москалі є сеї гадки, що Німці в короткім часі розпічнуть наступ на Петроґрад. Після їх думки Німці розпочали би похід на Петроґрад рівночасно від полудня і від півночи, причім брала би участь також і фльота.

Російське правительство видало приказ до ґубернаторів Фіналяндії, щоби населенє, вразі висадженя німецьких війск на побережу, знищило всі засоби живности і спалило господарства, а само утікло в глиб краю.

НА МОРИ:

НІМЦІ ЗАТОПИЛИ АНҐЛІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ „АРАБІК" О МІСТОТІ 16.000 ТОН.

ЛОНДОН, 19. серпня. — **Нині о годині 9.15 рано німецьке підводне судно затопило великий анґлійський транспортовий корабель „Арабік", який належав до компанії „Вайт Стар Лайн", на полудне від побережа Ірляндії.**

Корабель був в дорозі з Анґлії до Ню Йорку. Число подорожних виносило 180, а число людий залоги 243. Корабель потонув протягом 11 мінут.

Корабель „Арабік" числив майже 16.000 тон. Він служив в послідним часі виключно для возженя оружя і амуніції з Америки до Анґлії.

Послідні телеґрами доносять, що около 400 людий з корабля „Арабік" удало ся вирятувати. З того виходить, що страта в людях була би невелика.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ВОЄННИЙ КРУЖЛЯК І ОДИН ТОРПЕДОВЕЦЬ ТАКОЖ НА ДНІ.

БЕРЛІН, 19. серпня. — **Німецьке міністерство маринарки оголосило нині урядово, що німецькі підводні судна затопили один анґлійський воєнний кружляк і один торпедовець.**

В НІМЕЧЧИНІ:

НОВА ВОЄННА ПОЗИЧКА В СУМІ $2.500,000.000.

БЕРЛІН, 19. серпня. — **Нині відбуло ся отворенє нарад німецького парляменту. Головною цілию скликаня парляменту є ухваленє нової воєнної позички в сумі 2½ міліярда долярів.**

Панує загальне переконанє, що ухваленє позички буде приняте одноголосно.

Засіданє парляменту розпочало ся промовою німецького канцлера Бетмана-Гольвеґа. Канцлер представив загальне воєнне положенє на усіх фронтах війни і заявив, що дотеперішні успіхи союзної армії дають певну запоруку, що війна покінчить ся погромом ворогів і увільненєм народів зпід чужого ярма.

ПОСЛІДНІ ВІСТИ.

БЕРЛІН, 20. серпня. — **Кріпость Ново-Ґеорґієвск здобули нині Німці. Полонено понад 20 тисяч Москалів.**

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, 0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

За всї оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

При всяких нагодах: на вічах, на зборах, при роботі, на забавах, на весїлях, хрестинах і т. д. памятаймо про жертви теперішної війни у нашім рідним краю та збираймо як найбільше жертв на ту сьвяту ціль народну!

ЗА ОСВОБОДЖЕНЄ УКРАЇНИ З МОСКОВСЬКОЇ НЕВОЛЇ.

В попереднім числї „Свободи" подали ми вже були на першій сторонї телєґраму з Берлїна, столиці Німеччини, яка доносила про те, що Союз Визволеня України (який творять у Відни Українцї еміґранти з Росії) вислав телєґраму до німецького цїсаря з желанями з приводу здобутя міста Холма (столиці холмської ґубернії, яка є складовою частю українських земель), та, що німецький цїсар поручив вислати до Союза Визволеня України відповідь з подякою.

Ся телєґрама прийшла до Америки дня 17-ого с. м., а на другий день прийшла друга, трохи ширша, яка звучить:

БЕРЛІН, 18. серпня. — З нагоди вступленя австрійсько-німецьких війск до Холма, президент Союза Визволеня України **Володимир Дорошенко** і місто-предсїдатель **Маріян Меленевський** вислали до німецького цїсаря таку телєґраму:

„Сердечні желаня. Ми кріпко віримо в силу і могутність Німеччини, яка зломить свого відвічного ворога, та у наше остаточне освобожденє з російської неволї.

„Сподїваємо ся відбудованя давного королївства України з її престольним городом Києвом".

Цїсар поручив вислати до Союза Визволеня України телєґраму з подякою.

По анґлїйськи ся телєґрама звучить ось-так:

THE LEAGUE FOR THE LIBERATION OF THE UKRAINE CONGRATULATES THE KAISER.

BERLIN, August 18 (via London).

Following the entry of Austro-German troops into Kholm (a city in the western part of the Russian Ukraine) **VLADIMIR DE DOROSHENKO**, President, and **MARIAN DE MELENEVSKY**, Vice-President of the League for the Liberation of the Ukraine telegraphed to Emperor William as follows:

"Hearty congratulations. We have firm confidence in the strength and power of Germany to overthrow her hereditary enemy and in our ultimate liberation from the Russian yoke. WE HOPE FOR THE RESTITUTION OF THE OLD KINGDOM OF UKRAINE WITH ITS CAPITAL AT KIEFF."

The Emperor gave instructions that a telegram of thanks be sent to the League.

* * *

Ся телєґрама має полїтичне значінє для українського народа.

Перша річ, що се вперве в новійших часах українська полїтична репрезентація з України російської забрала голос в міжнародній полїтиці та діждала ся признаня з найвисшого становища одної з наймогучійших держав сьвіта.

Управа Союза Визволеня України з нагоди освободженя одного з городів російської України виразно висловила німецькому монархови свої бажаня освободженя України з російської неволї з її столицею Києвом і, коли цїсар на се відповів з подякою, то він тим зі свого становища недвозначно ствердив, що признає повноправність того Союза і його домагань та, що з ними вповні годить ся.

Отже ся телєґрама, яка, на перший погляд може виглядати на маловажне желанє, є на дїлї важним полїтичним актом, який може мати свій вплив і на тепер і на будуче.

Коли монарх Німеччини, котрий в теперішну хвилю перед сьвітом заступає волю цїлої німецької нації, своєю заявою висловлює згоду на домаганє Союза Визволеня України, то з того можна висновувати, що освободженє нашого народа з московської неволї належить до стремлїнь німецької міжнародної полїтики.

З уваги на те і ми також можемо сказати, що у своїх полїтичних стремлїнях і плянах маємо могучого союзника.

Не потребуємо перечисляти ся у своїх рахунках, бо мусимо знати, що перша сила — наша сила, сила наша власна; але коли хто подає нам руку проти нашого ворога, то ми радо її приймаємо і вважаємо її до певної міри морально зобовязаною для нас, бодай до того часу, поки вона того зобовязаня льояльно держить ся.

* * *

Таку помічну руку український нарід прийме радо і вдячно від кождої нації і її повноправних представників, без огляду на те, до яких державних ґруп та нація (яко державна орґанїзація) причисляєть ся.

Ми радо і вдячно приймемо також помічну руку, коли би вони нам її подали у наших визвольних змаганях, не лише від німецької нації. — але і від такої свободолюбної як анґлїйська, французька й инші. Ми не маємо причини ворогувати з жадною нацією окрім тих, що наш нарід угнїтають. Се заявляємо отверто і щиро і тому ми сподїваємо ся, що всї культурні нації станують в оборонї вінами поневоленого 40-мілїонового українського народа.

Іван Яремко.

ПРОСЬБА СІЧОВОГО СТРІЛЬЦЯ.

Ранений... гину... уся грудь
Горить великим болем,
Що мої други в бій ідуть,
А я вже гину в поли.

Що я від кулї пропаду,
Мене се не лякає.
Тільки матусенька даром
Мене там виглядає...

Загину, хоч сюди прийшов
Я ворога прогнати.
Та що-ж, не мож, бо серед скал
Приходить ся конати.

Тепер, други мої, моїм
Благаням послух дайте.
І в сих Карпатах, серед скал,
Мене ви поховайте.

Щоби з гори за вами вслїд
Могла душа глядїти
І з вами смутком сумувать
І радостю радїти.

А як хтось з вас колись в село
Прийде там у долинї,
Що впоясало ся кругом
Днїстром шумливим, синїм,

Мою мамусю там найдїть;
Десь вічно плаче бідна —
Скажїть їй, що у мене твар
Від радости погідна.

Скажїть, що тїлом я помер,
Та дух мій ще не згинув
І в горах зіркою несесь,
Жде волї України.

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ СОЙМ.

(Дискусія).

The time to push a matter is when other's minds are already engaged upon it, and things that are not pushed do not get anywhere, for they never go alone.

Я думаю в моїй дописи порушити шість головних точок дотикаючих Сойму.

Перша точка:

Чи потреба скликувати Загальний Ураїнський Сойм в Злучених Державах.

Друга: Коли треба, то хто має скликати той Сойм.

Трете: місце скликаня Сойму.

Четверте: Як вибирати делєґатів і хто може і повинен війти в склад того Сойму.

Пяте: В який спосіб може бути зорґанїзована Загальна Українська Рада в Злучених Державах.

Дебатувати над тим, чи треба скликувати Загальний Український Сойм в Злучених Державах, судячи по голосах, які знаходимо в пресї, відпадає зовсїм, бо загал рішив ся за скликанем Сойму.

Порушу другу точку: Хто має скликати Сойм? Ся справа, хоч є конечна до рішеня, є однак меньшої ваги, коли возьмем на увагу, що загал яко такий є за скликанем Сойму. Богато ріжних проектів можна би подати, але я візьму під увагу один. Чи не можна би піддати сю справу під загальну дебату в часописях, в сей спосіб, що люди самі в часописях подавали би проекти, а радше заявили свою відповідь на запити слїдуючого змісту: А) чи годить ся загал на скликанє Сойму? Б) Коли має бути скликаний Сойм? В) Де має бути скликаний Сойм?

Після тих відповідий можна би виробити собі понятє: о потребі, часї і місци Сойму і в тій місцевости, за котрою загал рішив би ся, зорґанїзував би ся комітет і приготовив усе до Сойму.

Я вибрав сю дорогу, хоч може трохи за розтяглу, длятого, бо в дійсности у нас брак загальної репрезентації, котра би сю справу могла взяти в свої руки. Крім того можна би се і осьтак полагодити: Кождий уряд української орґанїзації нехай видасть циркулярі до кождого відділу в своїй орґанїзації, в котрім міг би усї ті справи порушити, о котрих я пишу і які він сам уважав би за потрібні, а маючи директиву меньше-більше з голосів поміщених в пресї, міг би в однім місяци дати відповідь на циркуляр.

Вислїд з тих відповідий належало би чим скорше оголосити в часописях, а та місцевість, на котру згодив би ся загал, або більшість загалу, вибрала би у себе комітет міжпартійний, складаючий ся зі всїх відтїнків нашої суспільности і опрацювалаб потрібний матеріял і все инше.

Четверта точка: Як вибирати делєґатів і хто може і повинен війти в склад Сойму? Я в сїй справі подам проект ось-такий. Ми тут в Шікаґо вибрали безпартійний окружний комітет на всенароднім вічу, так званий „Окружний Комітет на Державу Ілїнойс" — крім того в кождій місцевости, а радше дільници, де є більша громадка наших людий — льокальний комітет. Нехай би в кождій більшій кольонії по цїлій державі позаклададись ось-такі окружні комітети і вони могли би взяти вибір делєґатів на Сойм в свої руки. Пр. кождий окружний комітет вибраний загалом певної місцевости, заразом міг би становити посольство на Сойм, складаюче ся з чотирох людий: предсїдателя, касієра, містопредсїдателя і секретаря фінансового. Або елиб люди на се не годились, моглиб за помочию окружного комітету скликати загальне безпартійне всенародне віче і вибрати на нім відповідних делєґатів. Се остілько було би добре, що по цїлій Америцї потворилиб ся зорґанїзовані тїла і окружні комітети, а маючи під своєю рукою льокальні комітети, могли би і на пізнїйше о много лучше і хосеннїйше сповняти задачу і припорученя Загальної Української Ради в Злучених Державах. А при тім делєґати Сойму булиб иначе посли в старім краю — вибрані якимось зорґанїзованим тїлом — а котрого взагалї в Зл. Державах серед Українців зовсїм брак. Бо відділи товариств чи парохій яко партійні орґанїзації не могуть заступати загалу яко такого в цїлости тимбільше, що значна частина хочби лише угорських парохій є злучена в Руський Американський Комітет чи Раду.

Приступаю до послїдної точки. В який спосіб могла би бути зорґанїзована У. Н. Р. в Злуч. Державах.

З уряду, я думаю, як делєґатами на сойм так і членами З. У. Р. в Злучених Державах повинні бути перше: Наш Владика Еп. Ортинський, яко представитель цїлого духовенства — так ся має річ і у Поляків і взагалї в инших подібних орґанїзаціях. Друге, усї редактори українських часописий без огляду на їх напрям чи то полїтичний чи релїгійний.

Склад Загал. Укр. Ради на Злучені Держави після моєї думки повинен бути ось такий: Повинна вона складатись з орґану виконуючого і з ради загальної — орґан виконуючий становив би немов мінїстерство в радї державній, чинник виконуючий і відвічальний в першій мірі перед радою загальною, ось як мінїстерство перед парляментом, а ширший комітет чи раду немов парлямент становилаб ширша рада, до котрої моглоб тільки війти членів, кілько оказала би ся потреба.

Колиб серед маси пр. Заг. ширшої У. Р. не було комітету виконуючого, зложеного з кількох людий, то така З. У. Р. на Злуч. Держави булаб так тяжким тїлом, що з неї не булоб майже жадного хісна. Виконуючу, екзекутивну часть З. У. Ради в З. Д. становив би її головний заряд, а то: предсїдатель, заступник перший предс., касієр, секретар фінансовий і один чи більше помічних секретарів. Решта членів З. У. Р. З. Д. становилиб контрольну комісію — дирекцію і всякі комітети.

Вкінци думаю мож би під народне рішенє подати і сю точку, щоб загал через часописи подавав імена тих людий, котрих би він хотів мати членами екзекутивного комітету, бо се надзвичайно важна річ, щоб до комітету екзекутивного війшли такі люди, на котрих не тільки Сойм згодив би ся, але весь загал, в противнім разї вибір ось-такої З. У. Р. на Америку хибив би своєї цїли.

Щоб зробити в сїй справі початок, я-б зі своєї сторони подав, щоб до ширшого комітету а радше ради увійшли усї редакції всїх українських часописей, до екзекутивного комітету щоб війшов крім висше поданих урядників і Др. С. Демидчук яко представитель і заступник З. У. Р. зі старого краю.

Позаяк менї трудно післати допись сю до усїх укр. часописий з причини, що раз умене нема їх адрес, а подруге брак на се часу — я перепрашаю упкілнно усї наші укр. редакції за мій нетакт в принятім звичаю і прошу щиро щоб хоть вкоротцї перепечатали мій проект — і подали єго критицї.

Др. В. Й. Сїменович.

Від Редакції: Думка д-ра Сїменовича, щоби дорогою плєбісциту рішити, де має бути скликаний Сойм, є добра і дуже демократична, але сей спосіб серед нашої суспільности не можливий. Се заняло би тільки часу, що минула би і війна і мирова конференція, а справа ще не була би полагоджена. Коли би навіть було в часописях 50 статий на сю тему, то се ще не була би гадка загалу і після того годї було би вибрати місцевість. Надто заходить небезпека, що кождий схоче мати Сойм в своїй місцевости, міжтим коли нам треба Сойму в такім містї, де концентрує ся публичне житє.

Другий спосіб: щоби кождий уряд орґанїзації вислав запити до своїх відділів, вимагає також підготованя, а то утвореня комітету з тих орґанїзацій, щоби всї орґанїзації згодили ся вислати такі однозвучні запити. І знов справа протягнула би ся в безконечність. Тому ми думаємо, що добре було би вибрати передсоймовий комітет — після проекту д-ра Демидчука — і сей комітет повинен обдумати цїлий дальший плян роботи.

ПОСИЛАЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО ВИСШИХ ШКІЛ.

(Статя надіслана).

Зближаєть ся осїнь, а з сим отвирають ся наново всякі школи. Майже всї українські дїти в Америцї ходять до звичайних публичних або парохіяльних шкіл, де дитина навчить ся трохи читати й писати та на сїм і кінець. Коли вже дитина яко тако вміє читати й писати, так кажуть родичі, що вже шкода посилати її далї до школи, бо вже й так більше вміє, як вони самі. Дитина лишаєть ся дома і, як звичайно буває по містах, не сидить дїйсно в хатї, але волочить ся по улицях, заулках та Бог знає куди з другими дїтьми і в сей спосіб псуєть ся; за кілька лїт дитина виростає на старшого хлопця чи дївчину і навчить ся всяких злих та згіршаючих привичок і дїл. Нераз родичі мають задля вчинків таких дїтий великі клопоти, неприємности, а досить часто й сором.

Щоб підрісшу дитину відучити та трохи зреформувати, а до того ще в містї — се дуже, а дуже тяжко, отже по більшій части кінчить ся на тім, що коли такий син, або донька, [illegible] здезертирує на довгі лїта, а може й на завсїгди від старих родичів, котрі сподївались від своєї дитини помочи. [illegible] найщасливійшім разї мають родичі потїху, що їх син чи донька робить [illegible] тяжко в фабрицї і заробляє тільки гроша, що стає на денні видатки.

Час би українським родичам подумати над сим, яка їх будучність чекає. Чи вони певні, що їх дїти, [illegible] звичайні робітники, дадуть їм [illegible] будуть мати певне істнованє? Родичі повинні знати, що коли вони хотять, щоб їх дїти мали запевнену будучність, щоб не потребували на старі лїта [illegible] чужими хатами валяти ся, щоб не були так страшно визискуваними і висмі[illegible], щоб їх не уважали за робочу худобу, та щоб їм самим їх дїти могли дати забезпеченє на старість, — то такі родичі **мусять конче посилати свої дїти до висших шкіл.**

Тут в Америцї українські родичі мають дїйсно велику нагоду посилати свої дїти до всяких шкіл, а головно ті, котрі мешкають по таких великих містах як Ню Йорк, Шікаґо, Фіਲадельфія і т. д., бо кошт майже тойсамий, чи дитина ходить до школи, чи сидить у хатї. Їсти треба дати, а також убрати. У нас в Америцї доси майже нема своїх лікарів, професорів, адвокатів, судиїв, банкирів, фабрикантів, промисловців, торговців, механїків, інжинирів, будівничих і богато инших з ріжними професіями, котрі то професії між нашими людьми мають по більшій части жиди та, користаючи з нашої несьвідомости, викорицтовують нас в непослїдний спосіб. До инших наш чоловік не піде, бо не вміє розмовити ся, отже чи хоче чи не хоче, мусить іти до того, хто його бодай трохи зрозуміє; і хотяй знає, що його немилосерно опикують, він мусить там іти, бо нема иншої ради.

Коли би ми звертали більше уваги на висші школи тут в Америцї, то стоялибісьмо найменьше в десятеро лїпше матеріяльно чим дотепер. Нехай кождий представить собі се, що звичайний робітник має житє яке таке лїпше доси, доки він є здоровий і доки йде робота. Нема здоровля, нема роботи; так гинь, чоловіче, бо помочи ні звідки. Тимчасом чоловік з висшим образованєм або з певним фахом, чи яко ремісник чи механїк, завсїгди має роботу і з доходів, які він має, може на рік відложити тільки, що простий робітник не зможе й за **десять лїт.**

Сю науку дає нам теперішна війна. Хто є звичайним робітником, опинив ся тепер без занятя, без надїї на лїпшу будучність; але хто має фах в руках, або має висші школи, так нїщо йому не долягає. Він певний, що те, що він здобув за молодих лїт, забезпечило йому добре житє до смерти.

Возьмім навіть нашу українську справу в Америцї. Аж соромно подумати, що так мало тут робить ся. Але хто буде робити? Звичайний чоловік не вміє. Ще обернутись не знає добре. До такої роботи треба образованих впливових людий, а у нас, на превеликий жаль і шкоду для нас самих — їх **нема!** Тих кільканайцять осіб, що є не

В ПІНСЬКИХ БОЛОТАХ.

МИКОЛА МИКОЛАЄВИЧ (до „русского медведя" — русскої армії):
— Не плач, мій бідний медведю, що ми вже в Пінських болотах. Ще не знати, хто кого тут закрутить, чи ми Німця чи Німець нас! Як я доси знаходив способи, то будь певний, що і тепер ще знайду. Тож не скавули, не край мого серця.

є встані робити сього, що треба, щоб робили се сотки, тисячі людий.

Всі сьвідомі Українці в цілій Америці повинні конечно старатись, аби їх діти заповнили ті місця, котрі до нині є заповнені чужими, нам ворожими людьми, **а се можливе лише тоді, коли будуть посилати свої діти до висших і промислових шкіл.** Наших сьвященників і сьвітських інтелігентів **найпершим обовязком** є старатись і агітувати між людьми, щоб не лишали дітий дома, а посилали далі до школи. Не звертати уваги на се, що тепер війна, але старатись, аби як найбільше число українських дітий ішло до школи, **бо лише в школі наша будучність**, лише школа і народна сьвідомість вирве нас тут з кігтів несумлінних визискувачів, а в старім краю від відвічних гнобителів. Лише школа поможе нам піднестись культурно і фінансово як і инші народи. Отже наш клич тепер на американській Україні повинен бути: **Дбаймо о висше образоване наших дітий! Посилаймо свої діти до школи!**

БЮРО ДЕЛЕҐАЦІЇ ЗАГАЛЬНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РАДИ.

НАРАДА В СПРАВІ ПІДГОТОВАНЯ СОЙМУ.

Отсим маю честь запросити Вп. Представителів **ВСЇХ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ, ІНСТИТУЦІЙ, ПАРТІЙ І РЕДАКЦІЙ** на нараду в справі підготованя Українського Сойму в Америці. Нарада відбудеть ся у вівторок **ДНЯ 31. СЕРПНЯ В НЮ ЙОРКУ В АРЛІНҐТОН ГОЛ** (мала саля засідань) під ч. **23. Ст. Маркс Плейс** (побіч Астор Плейс) о год. **7.30 ВЕЧЕРОМ.** Ті Вп. Отці і Панове, що рішать ся взяти участь в нарадах, зволять повідомити про се Бюро Делеґації З. У. Ради. 83 Ґранд Стр., Джерзи Сіти, Н. Дж. З огляду на вагу справи надію ся, що на нараді явить ся поважне число делеґатів усіх українських орґанізацій і зпоміж них удасть ся вибрати міжпартийний Соймовий Комітет.

Др. С. ДЕМИДЧУК,
делеґат З. У. Р.

ПРИЗНАНЯ ЗА СЛУШНУ ОБОРОНУ.

З приводу нападів на українських провідників в Австрії одержали ми нині два листи від наших читачів, які отсе містимо без зміни:

I.

До Редакції „Свободи".

Дуже мені було прикро, як я недавно читав напасти якогось ксьондза в „Америці" на У. Н. Союз і на „Свободу" нібито за безбожність, а видів, що „Свобода" не станула у своїй обороні. Я прецінь знаю, що У. Н. Союз не єсть жаден безбожний Союз, ані „Свобода" не є безбожна ґазета. До Союза належать також сьвященики, бо, як знаємо, є і в виділі, а також читають сьвященики „Свободу" і я сам чув, що хвалять, бо хто більше боронив угнетеної Москалями в Галичині релігії грецько-католицької: „Америка" чи „Свобода"? Хто більше боронив нашого Шептицького? Як ми не називаємо „Америки" безбожною, то най вона не називає так нашої щиро-народної ґазети „Свободи".

А знов признаю ся Вам, пане Редакторе, що дуже мене врадувало, як Ви стали в обороні чести наших послів у Відни. Ще як Ви за собою не обстаєте, то ще, але то вже єсть Ваш обовязок. І як красно Ви відповіли. Ваші арґументи є зелізні. Ви гейби розібрали редактора „Америки" до нага і всікли його різкою. А за таку кириню йому то належить ся, бо на кириню єсть досить місця в ґазетах кацапських.

Montreal, Que., Aug. 17, 1915.

Ваш передплатник і приятель.

II.

Сьвітла Редакціє! Дуже добра була Ваша відповідь „Америці" за її кирииу роботу. Всі філядельфійські Українці Вам дуже вдячні за оборону чести наших провідників в Австрії, котрим належить ся лише признане за їх патріотичну працю, повну посьвяти. Не штука стріляти зза плота філядельфійського болотом, нехай вони візьмуть карабін і йдуть на поле бою там, де стріляють кулями! Честь Вам і слава, що бороните наших провідників в Австрії, бо їх діла і патріотизм є знані нам всім і жадна кириня не захитає в нас до них довіря. Честь Вам, що-сьте пришпилили „Америку" за кирииу роботу так, що тепер кождий її видить в правдивім сьвітлі.

Прийміть від мене з тої нагоди 1 доляр на Фонд визволеня України!

Здоровлю Вас щиро.

Ще не вмерла Україна!

Один в імени всіх.

Філядельфія, дня 18. серпня, 1915.

ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Прислали дальше:

463. Бруклин, Н. Й. На весілю у п. Юрка Яринського жертвували на Фонд визволеня України слідуючі особи: Юрій і Паня Яринські $2.00; А. Войтович і О. Шимковський по 50 цнт.; А. Цивцьо, А. Собашко, К. Яринська, І. Чаплинський і Н. Кпалерик по 25 цнт.; А. Клубчак 20 цнт.; А. Кравчик 10 цнт.; дрібними датками $1.85. Разом $6.40. — Пан Николай Пухаль зібрав на потерпівші вдови і сироти з причини теперішної війни від слідуючих осіб: Йосиф Горни (Словак) $1.00; Іван Горни (Словак) 50 цнт.; Т. Стегніцький, П. Костик, А. Гулей, К. Якерська, Ф. Вінчук, Е. Мудрик, Т. Лешко і Н. Пухаль по 25 цнт. Разом $3.50. — Обі збірки разом **$9.90**

Всім Жертводавцям складаємо щире спасибіг! — Николай Пухаль, Теофіль Стегніцький.

464. Палмертон, Па. Петро Кудельський жертвував на Фонд визволеня України **$0.50**

465. Кемроз, Альберта, Кан. На Фонд визволеня України жертвували: Н. Захарчук і М. Ковпак по $1.00. — Разом **$2.00**

466. Ембрідж, Па. Хвальна Редакціє „Свободи"! Отсим засилаю Вам чек на $16.75, котрі тут в Ембрідж, Па., зложили наші люди на Фонд визволеня України, зглядно на вдови і сироти в старім краю. В числі 90. „Свободи" оголошено $218.65, тепер $15.75, то разом з Ембрідж, Па., вислано через читальню „Просьвіти" ім. Т. Шевченка $234.40. Тут складаю всім жертводавцям сердечну подяку в імени вдів і сиріт в Галичині, за котрих сі жертводавці не забувають, і заразом заохочую до дальших складок. Все вперед разом і в злуці, бо лиш в лучности здобудемо вільну і самостійну Україну. — Гаразд! Григорій Лазар, член читальні „Просьвіти" ім. Т. Шевченка в Ембрідж, Па.

На весілю у п. Якова Яворського зложили на руки пп. Григорія Лазара і Теодора Гусака слідуючі добродії: Григорій Лазар $1.00; Іван Кіч, Теодор Гусак, Іван Фірич, Йосиф Нагребецький, Іван Лепецький, Стислав Кленк, Стефан Моркван, Іван Менгля, Олекса Оравець, Яков Яворський, Анна Яворська, Парася Ванцьо, Теодор Федишин, Гриць Свердан, Стефан Гомзяк і Анна Пащан по 25 цнт.; Яков Лисак, Іван Кунчак і Михайло Матох по 10 цнт. Разом $5.30. — На хрестинах у п. Михайла Мидяновського зложили на руки пп. Івана Смольницького і Петра Гаврила слідуючі добродії: Іван Смольницький, Петро Гаврила, Юрко Гаврила і Іван Кляйн по 50 цнт.; Мартин Домарацький, Михайло Вовк, Анна Добрянська і Теодор Балик по 25 цнт.; Михайло Соломчак, Андрій Половішак, Берта Домарацька і Н. Н. по 10 цнт. Разом $3.40. — На весілю у п. Якова Яворського зложили на руки пп. Теодора Гусака і Василя Федишина слідуючі добродії: Настуня Швед $1.00; Марія Лесик, Марія Онуфрик, Кася Жук, Марія Роман і Анна Хомощ по 50 цнт.; Михайло Петрушкевич, Григорій Уштан, Теодор Гусак, Петро Кріль, Парася Ванцьо, Теодор Гречун, Мих. Мачита, Яков Яворський, Василь Танчак, Прокіп Свердан і Василь Федишин по 25 цнт.; Н. Н. і Н. Н. по 20 цнт.; Йосиф Нагребецький, Мих. Ощипок, Андрій Доціряк і Петро Витязь по 10 цнт. Разом $7.05, а загалом **$15.75**

Від Редакції: Українська громада в Ембрідж се одна з тих наших громад (таких громад є у нас не богато, а між ними стоїть у першім ряді Рочестер, Н. Й.), які збирають жертви на Фонд визволеня України при кождій нагоді. За короткий час зложили українські громадяни в Ембрідж суму $234.40 і то **самими дрібними лептами.** Велику заслугу в тім ділі має безперечно місцева читальня „Просьвіти", якої члени не є лише мертвими фіґурами на папери... Дай Боже, аби такі читальні були в кождій нашій громаді! На перше місце у читальні „Просьвіти" в Ембрідж вибив ся п. Григорій Лазар, але й богато инших ступає його слідами. Слава Вам, трудолюбиві і жертволюбиві робітники на ниві народній!

467. Пасейк, Н. Дж. На хрестинах у п. Станислава Баковського жертвували на голодуючих в старім краю слідуючі добродії (гроші надіслав п. Юрко Бердула з Ню Йорку): Станислав Баковський, Онуфрій Свитак, Параска Балагурак, Павліна Красовська і Міня Вінтоняк по $1.00; Параска Опеськів, Розалія Красовська, Марія Фокач і Юрко Бердула по 50 цнт.; П. Китайлюк 28 цнт.; Параска Сорохан, Мартин Ґендерук, В. Балагурак, Катерина Бала, Василь Сорохан, Никола Малєвич, Апольонія Мала, Лука Ґопік і Іван Посипчук по 25 цнт. — Разом **$9.53**

468. Ню Йорк, Н. Й. По відбутім богослуженю дня 8. серпня с. р. зібрані гості у тов. Стаха Лучки на зазив Івана Киби жертвували на голодуючих в старім краю: Стах Лучка, Пилип Гуменний, Вавро Терлюк, Франко Соломінський, Віктор Бабій, Яків Стець; Корнило Кічка і Іван Слободян по $1.00; Петро Стець, Яким Набережний, Павло Киба, Андрій Совальський, Петро Валиґа і Лев Ятва по 50 цнт.; Гнат Озімок 35 цнт.; Іван Киба 25 цнт. Разом $11.60. — На Фонд визволеня України зложили: Вавро Терлюк і Іван Слободян по $2.00; Віктор Бабій, Яків Стець, Петро Стець і Яким Набережний по $1.00; Стах Лучка, Пилип Гуменний, Павло Киба і Гнат Озімок по 50 цнт.; Андрій Совальський 25 цнт. Разом $10.25, а загалом $21.85. За пересилку заплачено 15 цнт. — Остало **$21.70**

Всі жертводавці (окрім двох) походять з села Увсе (пов. Підгайці); Яків і Петро Стець з сусідного місточка Козови (пов. Бережани). Ті жертводавці відчувають дуже щиро недолю своїх старокраєвих родимців, бо при найменьших сходинах складають датки на народні цілі. За се я складаю їм в імени бідних вдів і сиріт і в імени усього нашого народа, котрий буде користати з Фонду на визволене України, сердечну подяку. При нагоді кличу до всіх своїх земляків в Америці: Родимці! Без огляду на релігійні і партійні переконаня збирайте і складайте жертви на потреби рідного краю, котрий тепер знаходить ся у нечуванім горю і нужді! Ради Бога подайте поміч нещасним! — Іван Киба з Пасейку, Н. Дж.

469. Асторія, Л. Ай., Н. Й. На вічу в справі вільної України, яке відбуло ся дня 15. серпня с. р., зібрано (гроші доручив п. Мих. Угорчак) **$23.10**

470. Ормрод, Па. Хвальна Редакціє! Висилаємо до Вас моні ордером $5.50 на Фонд визволеня України. Сі гроші зібрано на хрестинах у Теодора Кавнія. Жертвували отсі добродії: С. Паранька $1.00; Гр. Жовнір і М. Сасяк по 50 цнт.; П. Туз, І. Запевич, Т. Стахів, С. Татарин, Гр. Патрайко, Т. Куцінський, Т. Шуль, П. Паранька, П. Кіт, Н. Щербатий, Д. Баляс і Л. Мазур по 25 цнт.; О. Маціївський і Н. Баляс по 20 цнт.; С. Ганц 10 цнт. — Разом **$5.50**

Збіркою заняли ся Сенько Паранька і Дмитро Баляс. За пересилку заплачено осібно 8 цнт. — З поважанем, С. Паранька.

471. Аполло, Па. Всехвальна Редакціє! Читаємо „Свободу" і бачимо, кілько то уже бідних наших зарібників зложило свої лепти на нещасливі вдови і сироти в тім поневоленім старім краю. І ми тут в Аполло не хочемо остати позаду других, тож складаємо на жертвеник народний, що можемо. Жаль лише, що богато Українців в нашій місцевости і у Вандерґріфт не дадуть ся ніяким способом спонукати до яких-таких складок. А вони, так як всі наші, мають у старім краю своїх родичів, жінки, діти, свояків, приятелів, знакомих... І чи не стискаєть ся чоловікови серце, коли він бачить, що деякі люди не мають милосердя для своєї рідні, яка примирає з голоду? Гей, час би вже нашому українському робітникови пробудити ся з того довгого сну, з того каригідного недбальства про свою родину і про себе самого!

Пане Редактор! Додайте до того мого листа кілька слів від себе. Може тим нашим недбалюхам дасть Бог на розум і може вони жертвують вкінци хоч по кілька центів для наших нещасливих родимців у старім краю. (**Від Редакції:** Ми все заохочували і заохочуємо наш нарід до жертв і Ви самі, Пане Крушельницький, кажете, що богато наших бідних зарібників зложило свої лепта на нещасливі вдови і сироти в тім поневоленім старім краю. З тих старокраєвих листів, які ми від часу до часу подаємо в нашій часописи, видно найліпше, яка там страшна біда в тім нашім поневоленім краю! Як та нужда, описана в листах зі старого краю, деяким нашим людям не промовить до серця, то що їм поможе наша заохота?... Знаєте, Пане Крушельницький, що може зворушити закаменілі серця таких нечулих людий? Їх треба би завезти до Галичини бодай на кільканайцять годин. Як би ті люди побачили усі ті воєнні страхіття на свої власні очи, то вони і одежі позбулиб ся з себе, щоб не дивити ся на те невиносиме горе. Ціла річ в тім, що ті — як Ви кажете — недбалюхи є зовсім сліпі на душі і доки очима тіла не побачать людської біди, доти її не розуміють. З тої страшної недуги вилічить таких людий час і витривала праця сьвідомих одиниць нашого народа. Ви, Пане Крушельницький, і всі ті чесні жертводавці, яких імена наводимо понизше, возьміть собі за задачу: стукати до закаменілих людських сердець доти, доки вони не змякнуть. Маленька вемічна капля сильну скалу дірявить — чи не так? Лиш будьте витривалі, а Ваша благородна праця увінчаєть ся вкінци гарними успіхами, чого ми Вам від щирого серця желаємо!)

Жертвували отсі добродії: Стефан Простий, Александер Кричківський, Александер Крушельницький, Александер Гула, Яків Крушельницький, Саверій Манастирський, Николай Чайковський і Стефан Шумяк по $1.00; Йосиф Колодницький, Саверій Наюков (з російської України) і Юстина Наюков (жена Саверія, з галицької України) по 50 цнт. — Разом **$9.50**

Всім жертводавцям складаю сердечну подяку. — З поважанем, Александер Крушельницький.

472. Рочестер, Н. Й. Чесна Редакціє! Отсим пересилаю пару долярів на Фонд визволеня України. Сі гроші зібрано на хрестинах у т. Михайла Архитки. По короткім зазиві т. Д. Б., що ми не повинні забувати за наших братів у старім краю, котрі кров свою за нас проливають, наступила складка. Жертвували отсі добродії: М. Архитка і Д. Братусь по 50 цнт.; Григорій Тихий, І. Дорофій, М. Бузяк і М. Маштар по 25 цнт.; І. Застропький 20 цнт.; М. Бойко 15 цнт. — Разом **$2.35**

Щоби ту квоту вислати цілу, то почту я оплачую сам. Тепер віднимаю ся до рочестерських Українців: Родимці! Не будьте скупі на таку ціль як Фонд визволеня України. При всіх нагодах збирайте жертви на сей фонд, бо се не є маловажна річ! Кождий сьвідомий Українець не повинен зважати на зневагу деяких нетямучих одиниць, але збирати жертви, де тільки дасть ся, бо се потреба народна. Ще мушу зазначити з жалем, що в нашій громаді є такі виродн, які не мають права називати себе синами Неньки України. Щире козацьке спасибіг жертводавцям, а Ви, рочестерські патріоти, беріть ся жваво до діла, бо пора се великая єсть! — З високим поважанем, Д. Братусь.

Від Редакції: Ви, Пане Братусь, не можете нарікати так, як нарікають щирі люди по инших наших громадах в Америці. Рочестерські Українці в загалом сьвідомі патріоти, а видно се між иншим з тих жертв, які вони складають на пекучі народні потреби. Се Вас повинно підбадьорити до дальшої невсипущої праці. Що у Вашій громаді є кілька „виродів", тим Ви не турбуйтесь, бо вони прийдуть небавом до розуму і покають ся. Їм буде встидно жити серед таких людий, котрі показувати-муть на них пальцями і не схотять навіть подати їм руки. Ви враз з иншими чесними і сьвідомими товаришами постарайте ся о те, аби такі „виродн" не мали між Вами місця на хрестинах. Збойкотуйте їх! Коли Ви усунете зі свого здорового стада паршиві вівці, то се буде велика Ваша заслуга перед Ненькою Україною.

473. Ансонія, Конн. Хвальна Редакціє! Отсим просимо Вас помістити у Вашій часописи „Свободі", що на хрестинах у п. Олекси Залуцького дня 15. серпня с. р. офірували на голодуючі вдови і сироти в старім краю отсі особи: Михаїл Патуляк $2.00; Ол. Залуцький, Йосиф Майко, Федько Стадник і Іван Хіровський по $1.00; Петро Хіровський, Зигмунд Дерин, Іван Старостяк і Михаїл Морозко по 50 цнт.; Анна Морозко 30 цнт.; Текля Іваніцька 25 цнт. — Разом **$8.55**

Збіркою заняли ся Ф. Стадник, Й. Майко і І. Хіровський. Всім жертводавцям щире спасибіг! — Остаю з поважанем, І. Хіровський.

Сума оголошена в сім числі „Свободи" виносить $108.38. Оголошено в ч. 95. „Свободи" $20.775.52

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $20.883.90.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Д-р Теофіль Дембицький, лицар ордену Франца Йосифа, краєвий адвокат в Коломиї, властитель дібр, заступник предсідателя коломийської Ради повітової, радний міста Коломиї, Президент надзірної ради Земельного Банку Гіпотечного у Львові і Покутського Союза в Коломиї, член, покровитель і добродій многих інституций і товариств і пр., помер у Відни дня 16. липня 1915 в 71. році житя. Похорон відбув ся в неділю дня 18. липня 1915, о год. 4. з полудня у Відни.

ВІЧА В СПРАВІ ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ.

XVIII.

АСТОРІЯ, Л. АЙ., Н. Й.

В неділю дня 15. серпня с. р. відбуло ся у нас віче в справі вільної України. Отворив його точно о 6-тій годині пополудни місцевий предсідатель п. Омелян Івасів, котрий пояснив ціль і значінє віча, а відтак уділив голосу делеґатови Загальної Української Ради д-рови Демидчукови. Др. Демидчук розказав докладно про житє нашого народа в старім краю і в Америці та пояснив наше становище в теперішній европейській війні. Слідуючий бесідник п. Мих. Угорчак говорив також про наші біжучі справи, а на кінци попросив присутних о жертви на Фонд визволеня України та на голодуючі вдови і сироти в старім краю. Зібрано разом $23.10, які ухвалено передати до „Свободи". Опісля говорили ще пп. Кніґиницький, Трач і секретар ньюйорської парохії Савіцький. Відтак віче замкнено. По відспіваню кількох народних пісень нарід розійшов ся домів, вдоволений з висліду віча.

Омелян Івасів, предс.; **Григ. Мельник,** заст. предс.; **Тома Гнатишин,** секр.; **Йосиф Бриславський,** заст. секр.

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

Лист з Угнова (повіт Рава Руська), писаний до Николая Бараника в Джерзи Сіти, Н. Дж. (Сей лист прийшов до Ню Йорку 15. серпня 1915).

Найдорозші Тату! Сей лист пишу вже по прогнаню Москалів з Галичини. Москалі господарили у нас майже 10 місяців. Дня 27. червня с. р. хоробрі війска німецькі прогнали Москалів з Угнова і того самого дня пійшли дуже далеко в Росію. **Послідні дні побуту Москалів у нас були дуже страшні.** Ніхто не був певний свого житя. **Москалі рабували і розбивали доми. Забирали всю худобу, збіже, муку, мідь, цинк і т. и., а що не могли забрати, се зливали нафтою.** У нас забрали також теличку. Взагалі послідні дні були страшні. **Лапали хлопців і мущин від 18 до 50 літ і гнали все до Росії.** Я сидів через цілий тиждень в пивници. Під самим Угновом була битва. Від стрілів і **від московських підпалів** заняв ся Угнів. Згоріло все по другій стороні Равської улиці аж до Лонки і до костела, значить — цілий той кут і полуднева часть ринку, де мешкає Дувид Саласький. Решта є все ціле. Дальше згоріло все тут, де мешкає цьоці Теклюнька — той цілий кут. З костела злетіла одна баня, бо **Москалі мали на костелі телефон.** Коло нас розбив ґранат хату Козачихи, Палямара і цьоці Маринки, а трохи ушкодив хату Шустакевича. Хата Шарчинського згоріла. Наша хата є ціла, лише вилетіло кілька шиб. **Лайдаки Москалі уставили між хатами канони, а до того самі за собою все палять.** Ми всі здорові. Трохи тепер слабують люди. Незадовго може буде у нас асентерунок, то я піду до війска. Гринько Тилемонів був на урльопі, то все оповів за Стефана. Ми одержали раз від Вас гроші — було всіх 40 рублів. Стефан писав до Гринька, що Ви висилали чотири рази. Ми тамтих не одержали. Тату! Скоро той лист дістанете, то пришліть нам трохи грошний, бо коло нас досить велика біда. Ми вже крутимо бідою 11 місяців. Прошу Вас, пришліть нам щось як найскорше! Стефан еще до нас нічого не писав. Нам дав до него адресу Гринько. Нині я пишу до него. — Здоровлю Вас сердечно і цілую руці. Ваш син **Гриць.**

ДО ВІДОМА НАШИХ ЗЕМЛЯКІВ.

Звертаємо увагу всіх наших Земляків у Злучених Державах і Канаді, що Українська Народна Рада отворила щойно бюро під назвою „Народна Канцелярія" для уділюваня пояснень і інформацій при зносинах зі старим краєм.

До обсягу ділання „Народної Канцелярії" належить:

1) Посередничити в пересилці листів до старого краю. Належитість виносить 25 цнт. (В тій сумі містить ся вже оплата листу до старого краю, оплата листу зі старого краю і оплата листу до посилаючого).

2) Уділювати інформацій і вишукувати місце побуту кревних або знакомих в старім краю. Належитість на покритє коштів, переписки і оголошеня виносить 50 цнт.

3) Посередничити при пересилці гроший до старого краю. Гроші пересилаєть ся через найпевнійші компанії і по найвисшім курсі.

4) Уділювати ради і вказівки в справах спадкових, військових і т. п.

Всі листи, чеки, моні-ордери і т. д. просимо виписувати і посилати на адресу: Information Bureau, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Інформації і ради, які мають значінє для ширшого загалу, будуть стало оголошувані в „Свободі".

„Народна Канцелярія" стоїть в зносинах зі всіми важнійшими комітетами і товариствами в старім краю.

Просимо відносити ся до нас з повним довірєм. Бюро заложене не для зисків, але для охорони наших земляків перед визиском.

Цілий чистий зиск з доходів бюра призначений на „Фонд визволеня України".

Народна Канцелярія
Української Народної Ради.

ВІДОЗВА

В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ У ШВАЙЦАРІЇ.

В Льозанні, у Швайцарії, при редакції українського місячника у французькій мові п. з. „La Revue Ukranienne" орґанізуєть ся УКРАЇНСЬКА БІБЛІОТЕКА-АРХІВ, котра по думці основателів має стати завязком „ІНСТИТУТА УКРАЇНОЗНАВСТВА", цілком окремого від самостійної української культурної інституції заграницею.

Причиною, яка спонукала гурток українських громадських діячів дати почин до заснованя сеї інституції — є переслідуване всіх проявів українського національного житя в Росії, нищенє Росією добутків української національної культури в Галичині і Буковині, під час наїзду російської армії в сі краї, і непевність положеня, в якім може опинитись український народ по війні.

Та як би теперішна війна не скінчилась, колиб по її скінченю і зберіг ся український Піємонт-Галичина, то поставлені тепер національно-визвольні задачі лишать ся і на по війні, бо переважна часть українського народу може остати по війні в межах російської держави і в таких умовах, які не можуть усунути потреби боротьби за національні права і шуканя поза межами Росії притулку для нашої політичної роботи, і симпатій для наших національно-політичних змагань.

І для сего мусить бути створена заграницею культурна інституція, котра була би спорою і середником для національної роботи політичної еміґрації, а також давала змогу чужинцям знакомити ся з житєм і змаганями українського народу.

Бібліотека-архів не буде обмежена виключно до матеріялу з українознавства, — в ній збираєть ся все що відносить ся до національно-політичних змагань поневолених народів, з окремим узгляднєнєм українського народу і всіх инших народів поневолених в Росії.

ЗАРЯД БІБЛІОТЕКИ-АРХІВУ В ЛЬОЗАННІ ЗВЕРТАЄТЬ СЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ СУСПІЛЬНОСТИ В РОСІЇ, В АВСТРО-УГОРЩИНІ, АМЕРИЦІ І КАНАДІ, а також до співчуваючих національному відродженю українського народа чужих людий з прошенєм о підтримане зачатого діла **НАДІСЛАНЄМ ЖЕРТВ В КНИЖКАХ І МАТЕРІЯЛАХ АРХІВНОГО ТА МУЗЕЯЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ, А ТАКОЖ ЖЕРТВ ГРОШЕВИХ.**

Вже тепер богато осіб жертвувало або обіцяло пожертвувати книжкові збори і приватні архіви, за що складаємо їм на сім місци найсердечнійшу подяку.

Маємо надію, що українська суспільність і чужі люди співчуваючі нам, зрозуміють вагу розпочатого нами діла і щедрими жертвами відкликнуть ся на наш поклик.

КНИЖКИ І МАТЕРІЯЛИ просимо надсилати під отсею адресою: **Redaction La Revue Ukranienne, Chemin Mornex 17, Lausanne, Switzerland, Europe. ГРОШЕВІ ПОСИЛКИ,** з виразним зазначенєм „для бібліотеки-архіву" на тусаму адресу для Евгена Бачинського.

За тимчасовий Заряд Української бібліотеки.

Евген Бачинський
А. Зеліб.

Льозанна, 1. VIII, 1915.

ЗАМІТКА. Прислану отсе відозву одержали ми від знаних нам українських діячів патріотів, до яких можемо мати повне довірє, що гарну культурну справу, яку вони зачали в чужім а гостиннім краю — Швайцарії, поведуть вони як найкрасше. Маємо також повну надію, що та бібліотека-архів, до якої вони дали почин, скоро виросте у великий український національний музей, в якім будуть скарби українського духа і який буде служити молодому поколінню нашого народа до дальшої будови української культури.

Тож витаємо почин зі щирими желанями: Нехай росте і процьвітає нова українська інституція на чужині та нехай скоро перенесеть ся на свою рідну землю.

А до наших земляків в Америці, до всіх тих Українців у Злучених Державах, Канаді і Бразилії, що розуміють вагу української культурної інституції, відзиваємо ся поклином:

Не збудьте сеї відозви щирих наших трудівників мовчанкою, дайте і свою цеголку до свого рідного твору культури!

Хто має якінебудь цікаві а вартісні українські видання, або видання в чужих мовах про наш нарід: або про Росію, Австро-Угорщину, Америку, де є лише згадка або звязь з історією українського народа або инших поневолених народів, — нехай пішле на подану адресу. Особливо важні були би давнійші видання, які є рідкостию у книгових зборах і всякі вартні памятки.

Дуже важна річ для удержання такої інституції — є грошева поміч. Сподіваємо ся, що також кождий зі сьвідомих Українців поможе бодай маленьким датком тій інституції. Гроші до Швайцарії можна посилати почтою.

Редакція „Свободи".

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22. СЕРПНЯ 1915
о годині 8. вечер
в комнатах Української Бесіди в Ню Йорку, 27. Ст. Марис Плейс
відбудеть ся
:—: ВІДЧИТ :—:
д-ра С. Демидчуна
на тему:
НЕДОСТАЧІ УКРАЇНСЬКОЇ СУСПІЛЬНОСТИ В АМЕРИЦІ.

ЯК ПРОФЕСОР БУВ ГАНДЕЛЕСОМ.

П. БОГДАН ВАХНЯНИН, професор української ґімназії в Перемишли, так описує нам хвилі, які перебув під московським панованєм:

До часу упадку Перемишля перебував я стало з моїм братом Осталом у родичів моєї жінки в Залесцях коло Ходорова. Як лишень упав Перемишль, постановив я, о скілько се вдасть ся, вернути до Перемишля, де мав я перед війною посаду професора в українській ґімназії, щоби ратувати перед Москалями свої річи.

А „освободжували" вони наш край по геройськи! Перед помешканє неприсутного льокатора заїздили форшпани, виломлювали двері і їх „благородіє" господин „унтер", „прапорщік" ба і „палковнік", а не рідко ще висша риба „освобождували" неприсутного властителя „от клятих австрійських вєщей (річий)".

В який спосіб дістати ся у Перемишль? В московського полковника-інжинера Р., котрий закватирував ся без прошеня (хотів нас всіх з хати викидати) в домі батька моєї жени, декана В. в Залесцях, вкрав я 10 штук невиповнених бляикетів і прибивши на них потрібні до важности їзди печатки, написав собі і братови Осталови „пропуск" до Львова.

По 3-кратнім перегляненю наших пропусків дістали ся ми по 9-годинній їзді (звичайно їде потяг 2 год.) щасливо до „освободженого" з культури европейської Львова. Труднійшою представляла ся вже переправа зі Львова в Перемишль, тим більше, що ґенерал Бобрінський не давав пропусків навіть військовим. Три дни крутив ся я з братом по Львові, четвертого стрічає нас в ринку П. Т-вич. „Бійте ся Бога, панове! Що ви тут робите? За вами шукають. Десь на улици побачили вас ученики з бурси „Народного Дома" (ходили вони всі в московських одностроях) і донесли о тім до „Прикарпатской Руси". Втікайте!"

Ми послухали ради. Брат виїхав сейчас вечір на село до вуйка, а я, не ночувавши вже дома, на другий день рано удав ся до нашого провізоричного львівського українського касина, себто до „Народної Торговлї".

Коли там розказав я директорови Торговлї, як річ зі мною мавть ся, дістав я дуже потішаючу відповідь, що ще днесь вечером (21. цьвітня е. р.) можу поїхати до Перемишля яко прикащик-фірман. Торговля іменно дістала дозвіл на запровіянтованє своєї філії в Перемишли 22 фірами провіянтів. Дві ночи і день товк ся я на фірі наладованій мукою і 23. рано опинив ся в Перемишли перед каменицею тов. „Віра", де на II-гім поверсї знаходить ся моє помешканє, а в партері склеп „Народної Торговлї".

Коли я прийшов до своєї хати, не пізнав її. — Двері відчинені, коло других розбитих столяр щось майструє, а по комнатах моїх, пристроєних моєю обстановою, проходжуєть ся якийсь господин в товаристві жандарма. Був се „пристав" поліції.

„Що хочеш?" — питає він мене.

„Я тут господар; щойно перед хвилиною приїхав зі Львова і приходжу до свого помешканя".

„Як то свого?! Тут я живу. Я вас не знаю, забирайте ся геть!"

Коли я показав йому свою урядничу леґітимацію, відповів, що австрійські леґітимації не обходять його нічоґісько.

„В такім разї прошу — говорю я — сказати менї, де мешкає ґенерал твердинї; до него пійду — кажу — і попрошу, щоби позволено менї забрати свою обстанову".

На се ввійшов до комнати полковник поліції. Приступаю я до нього і зачинаю грати в иншу дутку.

Представляю себе „русским" і прошу о поміч.

„А пропуск у вас є?"

„Є" — кажу, і показую підроблений пропуск з Ходорова до Львова.

„А пропуск до Перемишля де?"

„На долинї — кажу — в склепі". А сам аж похолов, щоби він не зажадав принести сего, чого я не мав.

„Так ви русский?" — питає полковник.

„Да, канечно!" — кажу я.

Тодї полковник звертаєть ся до пристава і дає йому науку, чому він менї „русскому" не хотів помогти, приказав йому видати менї всї мої річи і найти кватиру.

Каменицю „Віри" забрала поліція цїлу для себе, викидаючи присутних і конфіскуючи цїлу обстанову неприсутним льокаторам.

Скориставши з сего позволеня, зрік ся я з помочи пристава в вишукуваню кватири, збіг чим скорше на долину і при помочи фірманів, котрі зі мною приїхали до Перемишля, зніс я всї свої річи до комнат „Просьвіти" в „Народнім Домі", де вони щасливо заховались перед „освобожденєм" їх московськими властями аж до приходу наших війск.

Зараз на другий день взяв ся я ратувати помешканя свояків і знакомих. Но всюди були вже слїди московської господарки. Двері порозбивані, внутрішна обстанова рівнож; меблї поломані, вікна повибивані. Біле, постіль, годинники, зеркала і фортепяни, се річи, які московські опричники найраднїйше крали і вивозили до Росії. Богато — богато осіб, які виїхали перед Москалем, верне в цїлім того слова значіню до чотирох голих стін.

Сам тимчасом спровадив ся я до помешканя стрийка Клима при ул. Зеленій ч. 12. Маючи всего-навсего 5 корон в кишени (се був мій цїлий маєток), кинув ся я на купецтво. З одною пекаркою, котра мешкала напроти хати стрийка, зробив я умову, що за 100 кільо достарченних мною муки має вона віддати менї 100 кільо печива. Коло „Народної Торговлї" стояв пусткою склеп „Молочарської Спілки". Там отворив я свій склепик.

На другий день рано заїхав я візочком перед пекарню і товар свій затягнув до склепу.

Інтерес незлий. Булку, котра коштувала мене 24 сот., продавав я Москалям по одній коронї 20 сотиків до одної корони 60. сот. Зараз по першім торзї заробив я гарний гріш і заплатив за муку, яку взяв на кредит.

Крім сего накупив я богато наших шіряних циґар так званих „коротких" (по 7 сот.) і захвалюючи їх яко найлїпші австрійські циґари, продавав їх Москалям по цїні 30 до 40 сот.

Опісля появилась у мене і вода содова з малиновим соком (котрий малин нїколи не видів) і вкоротці мої капітали побільшили ся до нечуваних давно у мене розмірів.

Снїданя, обіди і вечері, до приходу наших війск, варив я собі сам.

ПОЗІР! ПОЗІР!
УКРАЇНЦЇ З ДІТРОЙТ, МІШ.
В НЕДІЛЮ, 29. СЕРПНЯ 1915 Р.
в „Домі Польськім" при Forest і Chene ул. (East Side) заходом „Української Народної Ради" зістане відограна комедія-опера в 2-ох діях і 3 відслонах Ів. Котляревського п. з.

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА"

ДІЄВІ ОСОБИ:

Наталка, українська дівчина .... п-на С. Королишин
Горпина Терпилиха, її мати .... п-на М. Королишин
Петро, любовник Наталки .... п. Дм. Атаманець
Микола, дальший своях Терпилихи .... п. Ос. Філяс
Тетерваковський, возьний, жених Наталки .... п. Вас. Пахолок
Макогоненко, сільський виборний .. п. Евг. Королишин

Режісер: п. ДМИТРО АТАМАНЕЦЬ.

Весь дохід з представленя призначений на фонд „Визволеня України".

ЦІНА МІСЦЬ: Крісла І-рядні по 50 цнт.; ІІ-рядні по 35 цнт.; ІІІ-рядні по 25 цнт.

Початок точно о год. 7.30 вечером.

Просить ся усердно о чисельну участь, через що збільшимо стан каси фонду „Визволеня України".

ЗА ВИДІЛ:
98-99 А. Блащук, рекорд. секретар.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗА! СКЛИКУЙТЕ ВІЧА В СПРАВІ ВОЄННОЇ ЗАВЕРУХИ! ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ!

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подаєть ся до загального відома, що в склад уряду місцевої „Української Народної Ради" в Дітройт, Міш., увійшли слїдуючі особи: о. Мирон Стернюк, голова (8. VIII. 1915); п. Лука Островський, містоголова (8. VIII. 1915); тов. Андрій Блащук, рекордовий секретар (13. XII. 1914); тов. Микола Тарновський, заст. рекорд. секретаря (8. VIII. 1915); тов. Тимотей Війтович, фінансовий секретар (13. XII. 1914); тов. Евген Королишин, заст. фін. секретаря (13. XII. 1914); п. Петро Пуцило, касієр (13. XII. 1914); п. Михайло Козелко, заст. касієра (13. XII. 1914). Контрольна Комісія: тов. Василь Цимбалїстий, голова (13. XII. 1914); п. Теодор Апостол, містоголова (13. XII. 1914); п. Микола Романів, член контр. ком. (13. XII. 1914); п. Дмитро Атаманець, член кон. ком. (8. VIII. 1915).

Дітройт, Міш., 16. серпня 1915 р.

За секретаріят У. Н. Р.:
А. Блащук, рекордовий секретар.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всї оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободї", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертаєть ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; в „Свободї" належить замовляти лише то, що „Свобода" оголошує від себе. Не се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ВЕЛИКА ОФЕРТА.

ХТО ПРИШЛЕ ЗІ СТЕЙТІВ $2.15, А З КАНАДИ $3.15, буде мати заплачену часопись на цїлий рік а в дарунку отримає великий календар Укр. Нар. Союза, або „Лїсти страт" які дотепер вийшли з друку. В тих лїстах містить ся понад 80.000 Українців, убитих, ранених або полонених в теперішній великій европейській війні.

ХТО ПРИШЛЕ ЗІ СТЕЙТІВ $1.30, А З КАНАДИ $1.80, буде мати заплачену часопись на пів року, а кромі того отримає календар Укр. Нар. Союза або „Лїсти страт".

Тому користайте з сеї нагоди і присилайте передплату на адресу:

„SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Вже вийшла з друку дуже весела оперета в 3-ох діях

ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

написав Антоній Ів. Нагорянський.

Ся книжка надає ся вповні для аматорських театральних вистав. До відограня потрібно всего 4 женщини і 8 мущин. — Цїна за прим. 25 цнт., за 12 примірників $2.25.

Шлїть замовленя враз з належитостю до:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПОДЯКА.

Дня 15. серпня упокоїв ся наш дорогий муж і батько бл. п. Стефан Подоляк. В прикрих хвилях потішили нас наші знакомі і сусїди, котрі також віддали Покійному останну прислугу. Тому на сім місци складаємо нашу глубоку подяку Вп. о. Канонїкови А. Улицькому за його слова потїхи, Вп. Членам Руського Молодечого Поступового Клюбу в Джерзи Сіти, відділ 70. У. Н. Союза, Вп. Членам англїйської Унії і всім знакомим за відпроваджене покійника на місце відпочинку та за віддане останної прислуги підчас похорону, що відбув ся дня 17-го серпня е. р. з гр. кат. Церкви св. Петра і Павла в Джерзи Сіти, Н. Дж. на місцеве кладовище.

Евгеня Подоляк, жена,
Олена і Броніслава, дїти.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ФІНІКСВІЛ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 321, повідомляє всїх своїх членів, що надзвичайний мітинґ відбуде ся в неділю пополудни о годині 2-гій, то єсть 22. серпня. Щоби кождий член явив ся на мітинґу, бо є дуже важна справа до полагодженя. Хто не явить ся, нехай потім не нарікає! Також ті члени, котрі не платили на місячнім мітинґу своїх належитостий, нехай на тім надзвичайнім мітинґу поплатять. — Е. Черевко, секр.

НА ПРОДАЖ! НА ПРОДАЖ!
в JERSEY CITY, N. J.

МУРОВАНІ ДОМИ НА ДВІ ФАМІЛЇЇ

на сплату по $15.00 місячно. Продаємо також лоти на сплату по $10.00 місячно.

Нащо Вам платити великий рент, коли можете мати свою власну хату.

Голосіть ся до:

A. MAKRAY,
1947 Boulevard, в поблизу Fulton Ave.
Отворено в недїлю пополудни. 92c101

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сїй рубриці платить ся по 1 і пів цента за кожде слово за одноразове поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

ДОБРА ЗАРЯДЧИНЯ ДОМУ, знаменита кухарка, лагідного успособленя, інтелїґентна, пошукує сейчас посади у сьвященика. Ласкаві зголошеня просить ся слати на адресу: H. H., % „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 98—100

НА ПРОДАЖ ПЯНО в зовсім добрім станї. Цїна $35.00. Голоситись під ч. 33 Hudson St., Jersey City, N. J., II-ий поверх, фронт. 98-99

Пошукую ДМИТРА СЕМЕНЮКА і ВАСИЛЯ ГУМЕНЮКА, родом з Острівця, повіт Коломия. Минувшого року перебували в Канадї в місті Монтреал. Хто би о них знав, або вони самі, нехай зголосять ся на адресу: Mike Lesiuk, Kent, O. 98

ПОТРІБНО 5 ДІВЧАТ до домашньої роботи. Платня $5.00 і $6.00 тижнево. НА ПРОДАЖ 64 акрів з цїлим урядженєм $4.500; дім на 7 кімнат $1.800. Голоситись: W. P. Skromak, 419 Hudson Ave., Rochester, N. Y. 97—99

АГЕНЦІЯ ПЕР „Fountain Pen Standart" — ручку з пером висилає за надісланєм 35 центів почтовими марками або готївкою. Polus and Co., 110 North 7 Str., Brooklyn, N. Y. 97—98

БИЗНЕСОВЕ БЮРО для ґросерників, реставрантів, бучерів і торговельників вин та лїкерів провадить спілка: ПОЛЮС під ч. 110 Норт сема ул., Бруклин. Телефон ч. 999 Грін Пойнт (Green Point). Приймає замовленя на товари, що відносять ся до згаданих галузий бізнесу, а також займаєть ся перекладами листів з замовленями на українську, нїмецьку і польську мову. Адреса: Polus and Co, 110 North 7 Str., Brooklyn, N. Y. 97—98

ПОТРЕБА УКРАЇНКИ, що вміє добре читати і писати по українськи, а також стенографовати і тайпрайтовати по анґлїйськи. Рефлектуючі на ту посаду зволять написати на понизшу адресу власноручне письмо, подаючи свій вік, досьвід і услівя. Narodna Wola, 524 Olive St., Scranton, Pa. 97—99

Де перебуває тепер М. ГАВРИСИШИН, з Вінніпеґ, Ман., Канада. В дуже важній для него справі зволить ласкаво в як найкоротшім часї зголоситись або донести своє місце побуту до Адмінїстрації „Свободи". Просить ся також тих, хто би про него знав, зволив ласкаво донести на адресу: „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

КОПАЛЬНЕЮ ЗОЛОТА Є БЕЗПЕРЕЧНО НАШІ ФАРМИ. Чорна подільська земля. Три рази в році жнива. Вітчина „строберів", винограду та полудневих ярин. Три стації колїйові, школа, почта, електричне осьвітлене, трамвай (стріткара) в місци. Біля великого портового міста. Даром пасовиска і матеріял. Пишіть до: United States Colonization Co., H. Kurdydyk, zawidatel, Bowers-Hill, Va. 95—106

Пошукую своєї жени Анни Піхоцької, літ 19. Вона походила з Липиці горішньої, повіт Рогатин, Гал. Перебувала в Рочестер через півтора року. Відійшла від мене ще 22-го червня і доси не маю про ню ніякої відомости. Вона сама, або хтоби її пізнав, нехай ласкаво зголосить ся на адресу:

Stephen DANYLYSHYN,
74 Nassau St.,
Rochester, N. Y.

Хто її відшукає дістане $10.00 нагороди.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?

А може Ваші знакомі потребують? Ми вишлемо Вам даром.

Пишіть на адресу:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ХТО ХОЧЕ МАТИ свій або своїх родичів портрет на полотнї, великий 20x16 цалів, котрий можна мити водою, нехай зголосить ся або напише по інформації і цїну; маємо також портрети Тараса Шевченка на полотнї, великі 24x20 ц., цїна один долар. Книжки до читаня, молитвеники, Кобзарі, „Українські Музи", книжки о теперішній війнї, календарі і всякі иншi. Катальоґ даром. Пишіть на адресу: 76

RUSKA KNYHARNIA,
im. T. Szewczenka
168 E. 4th St. New York, N. Y.

ЗОВСІМ ДАРОМ ВИШЛЕМО КОЖДОМУ ХТО ПРИШЛЕ СВІЙ АДРЕС. КАТАЛЬОҐ КНИЖОК, МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ, БРИТОВ, ГОДИННИКІВ І Т. И. ПИШІТЬ ДО: 93

ЗАГАЛЬНА КНИГАРНЯ,
396 Frontenac St., MONTREAL, CANADA

ПОЗІР РОДИМЦЇ! Виробляємо ҐЕРДАНЦІ з коралинків до годинників з гербом у країни. Цїна одного ґерданця без годинки 2 долари, з нікльовим ґарантованим годинником 3 долари. Маємо також коралики у всяких кольорах, цїна 25 цнт. за один бонч. Адресуйте: RUSKIJ BAZAR, 168 E. 4th Street, New York, N. Y.

МОЖНА ЗАРОБЛЯТИ 150—200 ДОЛЯРІВ МІСЯЧНО

Кождий молодий чи старший може в 4 тижнях вивчити ся на шофера і автомобільового механіка.

В нашій школї уділяєсть ся науку шоферства в день або вечерами в рідній мові.

Послугуємо ся в науці найлучшою і найновійшою методою а вивчимо їздити на фіжних найновійших автомобілях. 86c98

Властитель Mr. Strobridge, котрий є рівночасно учителем в нашій школї, був через 4 роки головним еґзамінатором при шоферських еґзаминах, отже вчить тих, що хочуть стати шоферами так, щоби напевно могли здати еґзамін. Стараємо ся для кождого о шоферський лайснес (licence) і о добру посаду.

Винагороду за науку побираємо малу.

Записувати ся мож у нас кождого дня від години 3-ої попол. до 9-ої вечером а в недїлю від 3-ої до 6-ої попол.

Strobridge Auto School
1989 Broadway, New York, N. Y.
близько 68. улиці.

ПОЗІР! ВАЖНЕ! ЧИТАЙТЕ!

Вже вийшла на 160 сторін Ілюстрована (з дуже гарними образками) книжка

„З ТЕРЕНІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ".

В тій книжці є описані всі галицькі і буковинські повіти, міста, місточка і села де дотепер газдують Москалї. Єсли не маєте з дому жадного листа, то з тої книжки довідаєтесь, що ся діє в Вашій родинній місцевости. Спис всіх убитих, ранених і полонених Русинів-Українців і Поляків з поданєм, хто де служив при війську і хто звідки походить родом і з котрого повіту.

Ся книжка є дуже важна і інтересна, повинна находитись у кождого і в кождій хатї.

Цїна 50 цнт. Позамісцеві можуть присилати моні-ордер або стемпсами (канадійських не приймаєсь). Аґентам значний опуст. 89c100

SKLAD KNYZOK, B. Kulikowski,
432 E. 9th St., Dep. 3. New York, N. Y.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗА! СКЛИКУЙТЕ ВІЧА В СПРАВІ ВОЄННОЇ ЗАВЕРУХИ! ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ!

Пошукуєть ся Винаходів!

ДЛЯ ВИНАХІДНИКІВ

і для тих, котрі хотять займати ся справами всяких винаходів, є вельми придатною моя книжка п. заг.:

„ЩО ВИНАЙТИ!"

з тисячами нових винаходів, з поясненями про патентованє винаходів і понад

СТО СТОРІН ДРУКУ.

Даром висилаю кождому, хто її жадає. Поясненя і поради безплатні. Провірюванє, чи даний винахід надаєсь до опатентованя, полагоджую скоро

ЗОВСІМ БЕЗПЛАТНО,

бо мій офіс є в місті Вашінґтон, осїдку Уряду патентів Злуч. Держав.

Пиши ще нинї по руськи на слїдуючу адресу:

A. M. WILSON
реґістрований адвокат для патентів
53c—
311 VICTOR BLDG.,
WASHINGTON, D. C.

ВОЛОСЄ

відросте Вам назад через застосованє наукової методи.
ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН БЕЗПЛАТНО.

До лїченя.

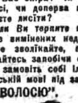
Чи Вам випадає волосє? Чи Ви посивіли зі старости? Чи вони занечищені і лисні? Чи маєте порплї і чи свербить Вас скіра? Чи Ви є лисі, чи доперва починаєте лисіти?

Коли Ви терпите котру з виміненних недуг, то не зволїкайте, але старайтесь запобічи сему. І замовіть собі ілюстровану книжку в руській мові під заг.:

„ПРАВДА О ВОЛОСЮ",

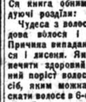
яку написав один з европейських специялістів. Ся книга обнимає слїдуючі розділи:

Чудеса з волосєм. Будова волося і тїменя. Причина випаданя волося і лисеня. Як забезпечити здоровий і гарний поріст волося. Спосіб, яким можна відзискати волосє в 6-ох тижнях. Сиве волосє. Борода. Письма з признанями вдоволених пацієнтів.

Третий тиждень.

БЕЗПЛАТНА КУРАЦІЯ.

Шестий тиждень.

Упевняємо Вас, що ваш власний лїк званий: Кальвакура запобігає випаданю волося, нищить порплї і усуває свербленє скіри, зміцняє і спричиняє новий поріст волося. За 10 центів сріблом або почтовими марками, вишлемо Вам доляровий лїк КАЛЬВАКУРА № 1 враз зависше згаданою книжкою: ПРАВДА О ВОЛОСЮ. Витнїть се оголошене і зашлїть до нас враз з своєю докладною адресою, залучаючи 10 центів до: UNION LABORATORY, Box 501, Union, N. Y. 77c—

UNION LABORATORY,
Box 501, UNION, N. Y.

Залучаю 10 цнт. на пересилку і прошу вислати менї сейчас Вашу долярову КАЛЬВАКУРУ № 1. і Вашу книжку: „Правда о волосю".

(Долучіть се до Вашого замовленя).

ОДИНОКИЙ ПОГРЕБНИК
в JERSEY CITY, N. J.

котрий не належить до тросту і через те може зробити Вам все як найдешевше. Має виставні каравани, керичі, автомобілї, як також доставляє гарні цьвіти. Цїни о половину дешевше як деинде. Не слухайте підшептів всяких несумлїнних аґентів, але удавайтесь лиш до мене з повним довірєм. Памятайте на мою адресу: 92c—

Т. ВОЙЦЄХОВСЬКИЙ

131 Sussex St., I. поверх, а другий офіс під ч. 425 Jersey Ave., ріг Grand St., Jersey City, N. J.

КАТАЛЬОҐ НАЙКРАСШИХ ШТУК МАҐІЧНИХ

з всякими приборами, як: цьвяги, тарілки, шклянки, фляшки, штилєти, карти, кулї, поучаючий заміновати воду у вино, молоко, чорнило, штуки зниканя річий і богато других, яких кождий легко виконає а притім розвеселить товариство і навіть може заробляти сим гроші. Тих, що хотять виступати в театрах, учимо в нашій школї по приступній цїнї. Катальоґи висилаємо даром.

Адресуйте: 89c-

UNIV. SALE HOUSE,
126 E. 7th St., New York, N. Y.

ПОЗІР! Одинока школа механіків, шоферів в польській мові. На літо отвираєсь сезон автомобільовий. На що Вам оставати без працї, коли можете заробити $15 до $30 як шофер. Наша школа дає комплєтний курс, який триває 4 тижнї. Наука в день або в ночи. Ґарантуємо лайсенси. Кошт $15

International School of Automobile Engineers,
147 E. 40th St., New York

РУСЬКИЙ ЛЇЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ
(Старокраєвого християнського лїкаря.)

Се лїчниче заведене має вже вироблену славу. Специяльно лїчать тут застарілі жолудкові недуги, як також перестудженє, запалене легких і другі внутрішні недуги, епілєпсію і секретні недуги мущин і женщин. Цїлковито вилїчую з ревматизму, пухлини і ран, лишаї і скірні викиди. Лїки виробляють ся під доглядом лїкаря і з вибраних зїл привезених зі старого краю. Лїкар говорить по руськи. 25

Інститут отворений що-дня від рана до 7-ої вечером і виключаючи недїль.

Dr. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Str., New York, N. Y.
Betw. 1st Ave & Ave A.

ПОДАЮ ДО ВІДОМА УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ, ЩО

1) Я є українським християнським лїкарем, котрий говорить по українськи;
2) Я лїчу медично і хірурґічно недуги як: слабости уший, носа, горла, очий, легких, серця, жолудка, нирок, викиди шкірні, нервові слабости, гемороїди і секретні недуги мущин і полові женщин.
3) Я не є лїкарем з медичної клїніки або інституту, анї я не зву себе професором, які звичайно роблять бізнес через тлумачів (такий титул може хто небудь уживати в Америці і він не має ніякої вартости), але з огляду на мою численну практику в многих шпиталях, я є в силї дати Вам можливо найлїпшу опіку і пораду.
4) Уділяю охотно відповіди на всякі запити кождому, хто до мене зголосить ся або напише: 96—

Dr. JOHN SMITH, Jr., 304 E. 14th St., New York, N. Y.

Офісові години: від 9-ої до 1-ої в поп і від 6-ої до 8-ої вечер. В недїлї: від 9-ої до 2-ої в поп.